

Nota

Investerings- en afschrijvingsbeleid 2016

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding	3
1.2. Doelstelling	3
1.3. Wettelijk kader	3
1.4. Leeswijzer	3
1.5. Definities	4
2. Activabeleid	6
2.1. Activeren	6
2.2. Indeling vaste activa	6
2.2.1. Activeren van immateriële vaste activa	6
2.2.2. Activeren van materiele vaste activa	7
2.2.3. Activeren van financiële vaste activa	9
2.3. Activeren en afschrijven	10
2.3.1. Niet activeerbare kosten	11
2.3.2. Kosten van onderhoud	11
2.3.3. Bijkomende kosten	12
2.3.4. Leasen	12
2.3.5. Kosten van grond	12
2.4. Desinvesteren	13
3. Waarderingsgrondslagen	14
3.1. Indeling waarderingsgrondslagen	14
3.2. Waarderingsgrondslagen	14
4. Afschrijvingsbeleid	16
4.1. Afschrijven	16
4.2. Afschrijvingslasten	16
4.2.1. Afschrijvingsbasis	16
4.2.2. De afschrijvingsmethode	16
4.2.3. Afschrijvingstermijn	17
4.3. Overige aandachtspunten afschrijven	19
4.3.1. Gronden	19
4.3.2. Moment van afschrijven	19
4.3.3. Extra afschrijven	19
4.3.4. Componentenbenadering	20
5. Gemeentelijk kader	21
5.1. Investeren	21
5.1.1. Aanvragen van investeringen	21
5.1.2. Besluiten over investeringen	22
5.1.3. Uitvoeren van investeringen	22
5.1.4. Afronden en evalueren van investeringen	22
6. Beleidslijnen gemeente Valkenswaard (samenvatting)	23
6.1. Beleidslijnen	23
6.2. Beleidslijnen inzake investeren	23
6.3. Beleidslijnen inzake activeren	23
6.4. Beleidslijnen inzake waarderen	24
6.5. Beleidslijnen inzake afschrijven	25
Bijlagen:	
I. Wetgeving	
II. Tabel afschrijvingstermijnen	

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De Financiële verordening is het kader voor het financiële beleid van de gemeente. In de verordening (artikel 7), laatstelijk gewijzigd op 28 februari 2013, zijn op hoofdlijnen enkele bepalingen betreffende waardering en afschrijving vaste activa opgenomen. De nadere kaders zijn neergelegd in de nota waardering en afschrijving die voor het laatst door het college is vastgesteld op 24 januari 2006. De uitgangspunten, kaders en regels zijn geëvalueerd. Enerzijds om de financiële kaders te verbeteren c.q. aan te passen aan nieuwe behoeften, inzichten en ontwikkelingen binnen de gemeente Valkenswaard. En, anderzijds de huidige financiële kaders uitvoerig te toetsen aan aangepaste financiële wet- en regelgeving.

1.2. Doelstelling

Voor het realiseren van vastgestelde beleidsdoelen zijn vaak investeringen nodig. Van een investering, ook wel vaste activa genoemd, is sprake als het gaat om een qua omvang wat grotere uitgave¹, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

De nota 'Investerings- en afschrijvingsbeleid 2016' – soms aangeduid als nota 'Waardering en Afschrijving' – is een instrument dat zorgt voor het eenduidig behandelen van gemeentelijke investeringen en kapitaallasten. Voor zowel het bestuur als de ambtelijke organisatie is het van belang om een transparant en adequaat activabeleid op basis van objectieve grondslagen vast te stellen. Een transparant en adequaat activabeleid vormt één van de pijlers voor het bepalen van de financiële positie en het financiële vermogen van de gemeente. Ook vervult deze nota een ondersteunende rol bij de producten van de Planning & Control cyclus. De nota draagt dan ook bij aan het 'in control' zijn van de gemeente.

Bij het formuleren van de beleidsdoelstellingen voor de waardering en afschrijving van investeringen (activa) is het uitgangspunt gehanteerd, dat voorzien wordt in:

- Duidelijke en consistente regelgeving voor de beleidsvorming;
- Het bevorderen van inzicht in de vermogenspositie van de gemeente;
- Het geven van inzicht in de lasten van investeringen in de exploitatie van de gemeente;
- Het beperken van continuïteitsrisico's van het voorzieningenniveau van de gemeente.

1.3. Wettelijk kader

Deze nota concretiseert de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de gemeentewet artikel 212. Voor een uitgebreidere toelichting van het BBV wordt verwezen naar Bijlage I.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de mogelijkheden weergegeven voor het activeren van uitgaven. In hoofdstuk 3 worden de waarderingsgrondslagen weergegeven die de basis zijn voor het bepalen van de op te nemen waarde in de balans. In hoofdstuk 4 worden de regels voor het bepalen van de hoogte van de jaarlijkse afschrijvingslasten weergegeven. In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op het gemeentelijk kader voor investeringen, de procedurele afspraken. In hoofdstuk 6 staan de beleidslijnen voor de gemeen-

¹ Voor Valkenswaard geldt hiervoor investeringsbedragen vanaf € 50.000,--.

te Valkenswaard met betrekking tot activeren, waarderen en afschrijven van investeringen.

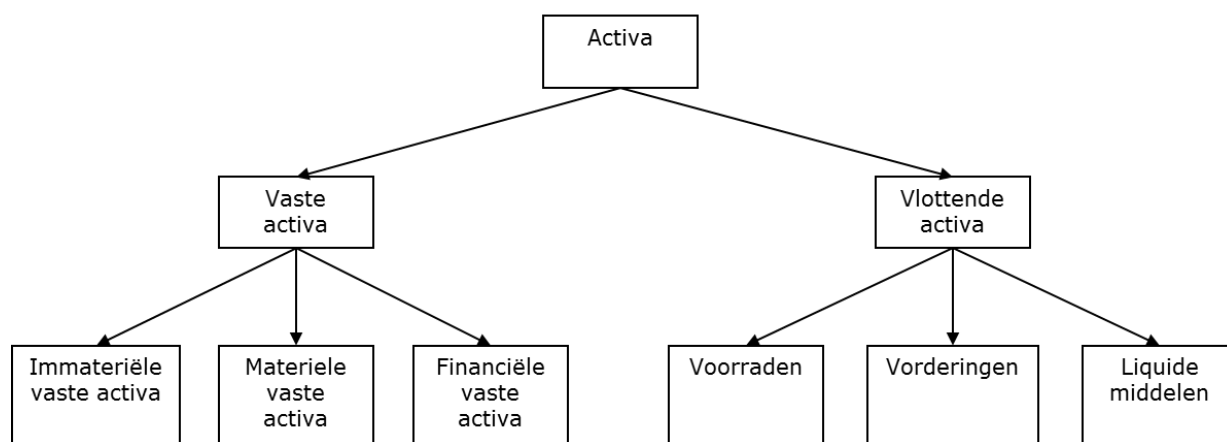
1.5. Definities

Om een goed beeld te krijgen van het activabeleid worden hieronder een aantal kernbegrippen beschreven.

Activa

Het geheel van bezittingen van de gemeente wordt op de debetzijde van de balans weergegeven. Gemeentelijke activa zijn in het verleden gepleegde investeringen waarover de gemeente de beschikkingmacht heeft. Een individueel kapitaalgoed kan worden aangeduid als (vast) actief of activum.

De bezittingen van de gemeente. Deze worden ingedeeld in vlottende activa en vaste activa:

Activeren

Het opnemen van investeringen op de balans. De jaarlijkse kosten worden in de toekomst ten laste van de exploitatie gebracht, dit zijn de kapitaallasten

Afschrijven

Een investering ten laste van de exploitatie brengen dat wil zeggen verdelen over een aantal begrotingsjaren. Het afschrijvingsbedrag geeft de jaarlijkse waardevermindering van het actief aan.

Boekwaarde

De financiële waarde waartegen een activum, op een bepaald moment, op de balans staat en die bestaat uit de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs minus de gedane afschrijvingen.

Desinvesteren

Het afstoten en/of verkopen van een vast actief.

Investeringen met economisch nut

Activa die verhandelbaar zijn in het economisch verkeer of die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen bijvoorbeeld via retributies, heffingen en prijzen. Met ingang van 2014 is een voorschrift (staatsblad van 25 juni 2013) van kracht waarbij de activa behorende bij riolering, afvalverwerking en begraafrechten apart gelabeld moeten worden in de categorie activa met "Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Activa die geen mogelijkheid hebben middelen te genereren maar wel duidelijk een publieke taak vervullen zoals wegen, groenvoorziening, bruggen e.d.

Economische levensduur

De periode dat het actief economisch gezien in staat is de prestatie te leveren waarvoor het is aangeschaft of geproduceerd. Afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de economische levensduur.

Investeren

Uitgaven die verbonden zijn aan het verwerven van activa die langer dan een jaar meegaan (vaste activa). Dit zijn meestal kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, groen en gebouwen. Het (gebruiks-) nut is aanwezig gedurende meerdere jaren.

Kapitaallasten

De lasten die ontstaan door het activeren van een investering en die bestaan uit afschrijvingslasten en rentelasten.

Technische levensduur

De periode dat het actief technisch gezien in staat is de prestatie te leveren waarvoor het is aangeschaft of geproduceerd. Deze periode is verstreken als het activum geen prestaties meer kan leveren.

Rente

Een vergoeding voor het beslag dat de boekwaarde van een investering legt op de financieringsmiddelen van de gemeente.

Restwaarde

Als de verwachte gebruikstermijn korter is dan de verwachte levensduur kan restwaarde ontstaan. Dit is de geschatte opbrengstwaarde die na de gebruikstermijn nog gerealiseerd kan worden minus de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van het actief.

Verkrijgingsprijs

Inkoopprijs plus de bijkomende kosten.

Vervaardigingsprijs

Aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen plus de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Waarderen

Het vaststellen van de waarde van een actief, waartegen het op de balans wordt opgenomen.

2. Activabeleid

2.1. Activeren

De raad stelt kredieten ter beschikking voor het doen van investeringen (art. 5 Fin. Beheersverordening). Na aanschaf of oplevering wordt de waarde van de investering op de balans (staat van activa) geactiveerd onder de post vaste activa. Afschrijving heeft alleen betrekking op deze post.

Voor de gemeentelijke boekhouding is het 'gemodificeerd stelsel van baten en lasten' van toepassing. Hierbij worden de uitgaven en inkomsten toegerekend aan de jaren waar ze betrekking op hebben. Uitgaven voor zaken met een meerjarig gebruiksnuut (bijvoorbeeld een gebouw) worden geactiveerd op de balans. De (afschrijving)lasten worden vervolgens verdeeld over de jaren waarin het gebouw gebruikt kan worden. Hierdoor wordt het inzicht in de jaarlijkse kosten van producten vergroot.

Om vele administratieve handelingen te voorkomen en de inzichtelijkheid van de investeringsstaat te vergroten wordt een ondergrens voor te activeren investeringen vastgelegd. Aanschaffingen met een levensduur van een jaar of een aanschafwaarde lager dan € 50.000,- worden niet als investering aangemerkt, maar ineens als last in de exploitatie verantwoord².

Wanneer bestellingen verzameld plaatsvinden (bijvoorbeeld meubilair) zal op jaarbasis het totaalbedrag bepalend zijn voor het al dan niet activeren. Hierbij wordt gekozen om een groep van activa (bedrijfsmiddelen) af te bakenen per locatie/gebouw en budgetbeheerder.

2.2. Indeling vaste activa

Zoals hiervoor vermeld worden investeringen verantwoord op de balans onder de post vaste activa. Vaste activa zijn, conform artikel 33 BBV, onder te verdelen in:

- Immateriële vaste activa;
- Materiële vaste activa;
- Financiële vaste activa.

Activa worden op de balans gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs (artikel 63, lid 1 BBV). In de vervaardigingsprijs kan een redelijk deel van de indirecte kosten worden opgenomen.

In de volgende paragrafen worden de categorieën nader toegelicht en vermeld hoe hiermee wordt omgegaan.

2.2.1. Activeren van immateriële vaste activa.

Immateriële vaste activa zijn uitgaven waar geen tastbare gemeentelijke bezittingen tegenover staan. Op de balans worden onder immateriële vaste activa afzonderlijk opgenomen (artikel 34 BBV):

- a) Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- b) Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.

Voorheen werden geactiveerde tekorten ook onder immateriële vaste activa gerubriceerd. Het activeren van tekorten is, in zijn algemeenheid, niet meer toegestaan (artikel 364 boek 2 BW). Er is immers geen specifieke reden waarom overheden tekorten wel zouden mogen activeren. Het niet activeren van tekorten betekent dat het tekort ten laste van de reserves dient te worden geboekt. In het geval van niet toereikende

² Bestendige gedragslijn; art. 7. Financiële verordening (bekrachtigd dd. 29 maart 2012).

reserves zal de reserve(s) negatief worden. Een geringe of negatieve reserve is een veel duidelijker signaal aan de raad dat de financiële positie van de gemeente te wensen overlaat dan het activeren van tekorten.

Ad a)

In artikel 63 lid 7 van het BBV is bepaald dat alle passiva - waaronder dus schulden - tegen nominale waarden moeten worden gewaardeerd. Dat houdt in dat de lening voor het totaalbedrag van de aangegane schuld moet worden opgenomen. Het verschil tussen het schuldbedrag en het uitgekeerde bedrag, het (dis)agio kan naar keuze al dan niet worden geactiveerd. Door de commissie BBV wordt aanbevolen de kosten van het sluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio, zeker indien deze relatief laag zijn, niet te activeren en in één keer af te schrijven. De raad heeft dit reeds bekrachtigd bij de vaststelling van de Financiële Beheersverordening (art. 7, lid 1).

Ad b)

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief betreffen kosten welke niet direct gerelateerd kunnen worden aan de totstandkoming van het actief. Bijvoorbeeld de kosten van haalbaarheidsonderzoeken.

De kosten mogen onder voorwaarden worden geactiveerd. Deze voorwaarden luiden:

- Het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- De technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- Het actief zal in de toekomst economisch nut of maatschappelijk nut genereren;
- De uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen kunnen betrouwbaar worden vastgesteld.

Hierbij is van belang dat het daadwerkelijk om kosten ter voorbereiding van de investering gaat, dat wil zeggen de voorwaarden van activeren dienen van toepassing te zijn op het actief waarop de kosten betrekking hebben. Mede hierdoor kunnen bijvoorbeeld de kosten voor de ontwikkeling van bestemmingsplannen niet meer geactiveerd worden; deze hebben namelijk geen directe koppeling met een specifiek actief. Een voorbeeld waarbij de kosten wel geactiveerd kunnen worden zijn de voorbereidingskosten (zoals bodemonderzoek en bouwrijp maken grond) voor de bouw van een school.

2.2.2. Activeren van materiële vaste activa.

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Deze activa zijn onder te verdelen in investeringen met economisch nut, investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven en investeringen met een maatschappelijk nut.

BBV artikel 35 en 59:

1. *Investerings met een economisch nut*
Investerings hebben economisch nut indien de verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of indien ze kunnen bijdragen aan het generen van middelen.
2. *Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven*
Investerings met economisch nut die worden gedaan ter bestrijding van de kosten rioleering, afvalverwerking en begraafrechten (heffingen).
3. *Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut*
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut generen geen middelen maar vervullen wel een duidelijk een publiek taak. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, water en groenvoorzieningen.

Deze driedeling heeft consequenties voor de vraag of de investeringen geactiveerd moeten worden. Voor investeringen met een economisch nut worden dezelfde regels als voor het bedrijfsleven gehanteerd, maar voor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijke nut gelden andere regels omdat deze investeringen een heel ander, specifiek overheidskarakter hebben.

Economisch nut

Alle investeringen met economisch nut moeten worden geactiveerd (artikel 59 BBV)³. Voorbeelden zijn zwembad, riolering, gebouwen, luchtfoto's, e.d. Hier zijn twee uitzonderingen op. Ten eerste de kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde die niet bestemd zijn voor verkoop of uitleen tegen vergoeding. Vanuit de BBV is het niet toegestaan deze te activeren. Ten tweede de kosten van eerste aanleg bij uitbreidingsinvesteringen in het rioolstelsel, die volledig gedekt worden uit de verkregen grondprijzen van een grondexploitatie.

Met ingang van 2014 is een voorschrift (staatsblad van 25 juni 2013) van kracht waarbij de activa behorende bij Riolering en Afvalverwerking apart gelabeld moeten worden in de categorie activa met "Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".

Activering van de investering vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs minus de ontvangen bijdragen van derden. Op deze investeringen moet op consistente wijze worden afgeschreven, versneld afschrijven is niet toegestaan.

Software

De commissie BBV heeft in de notitie Software vastgesteld dat software valt onder de materiële vaste activa als een investering met economisch nut. Dit geldt ook voor de gebruiksrechten op software die ineens in rekening worden gebracht. Implementatiekosten kunnen in de vorm van bijkomende kosten als onderdeel van de verkrijgingsprijs worden gezien en daardoor worden geactiveerd. Opleidingskosten voor het gebruik van de software zijn niet nodig om het actief gebruiksklaar te krijgen en kunnen dan ook niet worden geactiveerd.

Erfpacht

Van de materiële vaste activa wordt op de balans aangegeven welke activa in erfpacht zijn uitgegeven. Waardering vindt plaats tegen verkrijgingsprijs zijnde de uitgifteprijs van eerste uitgifte. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.

Maatschappelijk nut

Bij investeringen met maatschappelijk nut verdient het volgens het huidige BBV de voorkeur deze niet te activeren. Voorbeelden zijn wegen, fiets-/voetpaden, bruggen, parken, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en speellocaties. De toelichting op de oorspronkelijke wet stelt dat activeren geen inzicht geeft in de financiële positie omdat deze investeringen geen economische waarde vertegenwoordigen. Op basis van de huidige regelgeving mogen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd. In het kader van de vernieuwing van het BBV wordt, ter bevordering van de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten, voorgesteld om deze investeringen verplicht te activeren. Een lijn die wij in onze gemeente al hanteren.

Activering vindt plaats tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs minus de ontvangen bijdragen van derden en minus de betreffende reserves (artikel 62 lid 3 BBV).

³ In Valkenswaard geldt dat alle investeringen met economisch nut > € 50.000,-- worden geactiveerd.

Om deze investeringen zo kort mogelijk op de balans te houden zijn versnelde afschrijvingen toegestaan (artikel 64 lid 4 BBV).

Naast het wettelijk kader heeft de commissie BBV in de Notitie verkrijging/vervaardiging en onderhoud kapitaalgoederen een uitwerking gemaakt van de regelgeving rondom investeringen. In deze notitie geeft de commissie drie categorieën waarin de investeringen in materiële vaste activa kunnen worden onderverdeeld.

De commissie verbindt geen consequenties aan de categorie waarbinnen de investering valt: de categorieën geven uitsluitend een afbakening van het begrip investering in drie classificeringen.

Notitie Verrijking, vervaardiging en onderhoud kapitaalgoederen

1. *Nieuwe- of uitbreidingsinvesteringen*

Dit zijn investeringen ten behoeve van de ontwikkeling van nieuwe activiteiten of uitbreiding van huidige activiteiten.

Bijvoorbeeld: een nieuw schoolgebouw, de reconstructie van een weg, een nieuw hulpverleningsvoertuig, enzovoorts.

2. *Vervangingsinvesteringen*

Dit zijn investeringen ten behoeve van de vervanging van een oud (bestaand) actief als gevolg van economische veroudering of slijtage.

Bijvoorbeeld: het vervangen van een busvoertuig, het vervangen van computers, het vervangen van een lift, enzovoorts.

3. *Levensduurverlengende investeringen*

Dit zijn investeringen die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van het betreffend actief.

Bijvoorbeeld: het renoveren van een gebouw, het impregneren van een kademuur, enzovoorts. Het gaat hier dus *niet* om (groot) onderhoud. Onderhoud is niet levensduurverlengend, maar dient om het actief gedurende zijn levensduur in goede staat te houden.

2.2.3. Activeren van financiële vaste activa

Onder de financiële vaste activa worden volgens artikel 36 BBV afzonderlijk opgenomen:

a. kapitaalverstrekkingen aan:

1. deelnemingen;
2. gemeenschappelijke regelingen;
3. overige verbonden partijen;

b. leningen aan:

1. openbare lichamen;
2. woningbouwcorporaties;
3. deelnemingen;
4. overige verbonden partijen;

c. overige langlopende leningen;

d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;

g. bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kapitaalverstrekkingen en leningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde onder aftrek van eventuele aflossingen.

Deelnemingen worden in afwijking hiervan gewaardeerd tegen marktwaarde als deze duurzaam lager is dan de verkrijgingsprijs (artikel 65 lid 2 BBV).

De bijdragen aan activa in eigendom van derden (bijvoorbeeld subsidiëring van een clubgebouw van een vereniging) worden in het BBV ook aangemerkt als financiële vaste activa. Indien men deze bijdragen aan derden wil activeren, dan moet worden voldaan aan de volgende voorwaarden (artikel 61 BBV).

- a) er is sprake van een investering door een derde;
- b) deze investering draagt bij aan de publieke taak van de gemeente;
- c) de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals overeengekomen;
- d) de bijdrage kan worden teruggevorderd indien de derde in gebreken blijft of de gemeente kan anders recht doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Belangrijk criterium voor activeren is het economisch eigendom: de derde partij krijgt van de gemeente middelen om de investering te realiseren. De afspraken hierover worden vastgelegd in een overeenkomst. De derde partij voert de investering uit en heeft daarmee het juridisch eigendom. De bijdragen in activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage minus de afschrijvingen.

Voorbeelden van activa in eigendom van derden zijn de bekostiging van de eerste inrichting (meubilair) in het primair onderwijs en een investeringsbijdrage voor een clubhuis. De volgende overwegingen spelen een rol bij het bepalen of activeren gewenst is.

- De gemeente zelf ondervindt geen baten van de investering en beschikt economisch niet over het actief. Hierdoor draagt het activeren van deze bijdragen niet bij aan het juiste inzicht in de vermogenspositie van de gemeente.
- Echter, het activeren zorgt ervoor dat grote verschuivingen in de baten en lasten van de gemeente worden voorkomen bij omvangrijke investeringsbedragen.

Als uitgangspunt worden de bijdragen in activa van derden indien voldaan aan de voorwaarden conform artikel 61 BBV geactiveerd.

2.3. Activeren en afschrijven

In de vorige paragraaf is een beeld gegeven van het soort investeringen. Er is globaal aangegeven wanneer deze al dan niet worden geactiveerd. Een nadere precisering van specifieke uitgaven komt echter hier aan de orde. Als een investering op de balans is geplaatst (geactiveerd) wordt er vervolgens in het eerste jaar van ingebruikname – met een half jaar aan afschrijvingslasten – op afgeschreven. Dit is de boekhoudkundige weergave van de waardevermindering die het actief gedurende de economische levensduur ondergaat. De wettelijke beperkingen ten aanzien van afschrijven worden onderstaand aangegeven.

De afschrijvingen vinden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar plaats (artikel 64 lid 1 BBV). Slechts om gegronde redenen mag de afschrijvingswijze gewijzigd worden. Dit moet dan wel in de toelichting op de balans worden opgenomen (artikel 64 lid 2 BBV). Op vaste activa mag worden afgeschreven volgens een stelsel dat is gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (artikel 64 lid 3 BBV). Op investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kan extra worden afgeschreven (artikel 64 lid 4 BBV). Dit wordt ook wel resultaatafhankelijk afschrijven genoemd. Dat wil zeggen minder afschrijven bij een negatief resultaat en meer afschrij-

ven bij een positief resultaat. Door eerder af te schrijven nemen de kapitaallasten meerjarig af waardoor er meer ruimte binnen de meerjarenbegroting ontstaat.

Herwaarderen

Herwaardering van materiële vaste activa met economisch nut vindt uitsluitend plaats als het actief duurzaam in waarde vermindert of uit bedrijf wordt genomen. Er kan geen sprake zijn van duurzame waardevermindering bij vastgoed dat een maatschappelijke functie vervult en daardoor duurzaam wordt geëxploiteerd. Bij vastgoed met een bedrijfseconomische functie kan wel sprake zijn van een duurzame waardevermindering als de directe opbrengstwaarde, bijvoorbeeld aangetoond door middel van een taxatie, lager is dan de boekwaarde. Een extra afschrijving is dan ook noodzakelijk.

Als de bestemming van het actief verandert (afstoting) dan wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming slechts in de toelichting op de balans opgenomen. Deze waarde kan namelijk met het oog op de nieuwe bestemming relevant zijn.

2.3.1. Niet activeerbare kosten

In de toelichting op de BBV is een aantal posten expliciet vermeld waarvan het niet is toegestaan om deze te activeren:

- Tekorten (zie paragraaf 2.2.1.)
- Bestemmingsplannen
- Hertaxatie WOZ
- Programma stedelijke vernieuwingen
- Bodemsanering
- Kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde (zie paragraaf 2.2.2.)

2.3.2. Kosten van onderhoud

Onderhoud is het uitvoeren van preventieve dan wel correctieve maatregelen om een object in goede staat te houden of te brengen. Onderhoud is erop gericht het kapitaalgoed, gedurende de gehele levensduur, in goede staat te houden. Omdat kosten van onderhoud niet levensduurverlengend zijn, mogen zij niet worden geactiveerd. Onderhoud kan worden onderscheiden in klein onderhoud en groot onderhoud.

Klein onderhoud wordt uitgevoerd op een klein gedeelte van het object. Het gaat om periodieke kosten die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Voorbeelden hiervan zijn het reinigen van rioolstelsels en het periodiek onderhoud van hydraulische of elektrische installaties. Deze kosten worden niet geactiveerd maar in het jaar van uitvoering ten laste van de exploitatie gebracht.

Onder groot onderhoud wordt onderhoud verstaan van ingrijpende aard dat op een groot deel van het object wordt uitgevoerd en dat na een langere gebruiksperiode moet worden verricht. Voorbeelden zijn het vernieuwen van de bitumen laag van het dak van een gebouw en het vervangen van pompen van een rioolstelsel. Ook deze kosten worden in het jaar van uitvoering direct ten laste van de exploitatie gebracht. Of de kosten worden in het jaar van uitvoering ten laste van een vooraf gevormde voorziening gebracht (artikel 44, eerste lid onder c BBV). Kosten van groot onderhoud kunnen alleen ten laste van een gevormde voorziening worden gebracht op voorwaarde dat er een recent beheerplan van het betreffende kapitaalgoed is. Als er geen beheerplan is, kunnen de kosten van groot onderhoud wel door vrijval via resultaatbestemming vanuit een daartoe gevormd reserve worden gedekt.

Kosten van het wegwerken van achterstallig onderhoud dienen ook ineens ten laste van de exploitatie te worden gebracht. Pas als kosten van onderhoud met betrekking

tot renovaties levensduurverlengend of waardeverhogend zijn, kunnen deze uitgaven worden geactiveerd.

2.3.3. Bijkomende kosten

Bij een investering kunnen additionele uitgaven behoren zoals opleidingskosten, implementatiekosten, interne uren, rentekosten, onderzoekskosten en ontwikkelkosten. In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat wanneer deze uitgaven onlosmakelijk verbonden zijn met de betreffende investering deze geactiveerd moeten worden en op dezelfde wijze worden afgeschreven als de onderliggende investering. Activa worden op de balans gepresenteerd (geactiveerd) tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Bij de vervaardigingsprijs gaat het dan om aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreek aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

2.3.4. Leasen

Een steeds vaker voorkomende vorm is het leasen van goederen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de volgende twee vormen:

- Operationele lease
- Financiële lease

Operationele lease

Operationele lease heeft betrekking op het ter beschikking stellen van een actief – geen economisch eigendom – in de vorm van huur. De voor- en nadelen van het eigendom komen geheel of nagenoeg geheel voor rekening van de lessor (verhuurder). De lessee (huurder) huurt het object dus alleen. Operationele lease leidt nooit tot aanleiding van activering. Wel zal in de toelichting op de balans melding worden gemaakt in verband met het langdurige karakter van de aangegane verplichtingen. Operationele lease wordt ook wel 'off balance lease' genoemd.

Financiële lease

Bij financiële lease blijft het juridische eigendom van het betreffende actief bij de lessor terwijl het economisch eigendom en daarmee het risico bij de lessee ligt. Het gehuurde object moet worden geactiveerd en in de toelichting wordt aangegeven dat er wel sprake is van economisch maar niet van juridisch eigendom. Op de balans wordt de som van de resterende jaarlijks te betalen lease termijnen als schuld opgenomen tegenover de activapost. Financiële lease wordt ook wel 'on balance lease' genoemd.

2.3.5. Kosten van grond

Gronden en terreinen worden altijd, als materiële vaste activa, geactiveerd. Een investering met een economisch nut binnen een grondexploitatie wordt na oplevering overgeheveld naar de balans.

Gronden en terreinen hebben, behoudens agrarische bestemmingen, geen beperkte gebruiksduur. Dat is de reden dat er niet op wordt afgeschreven.

Kosten die verband houden met de bewerking van grond zoals sloopkosten en kosten van het (periodiek) baggeren van watergangen worden niet geactiveerd.

De kosten van ondergrond die samenhangen met investeringen worden tot de kosten van de investeringen gerekend, door de onlosmakelijke verbondenheid van de investering met de ondergrond. In het geval van investeringen met een economisch nut wordt de ondergrond niet in de berekening van de afschrijving betrokken, omdat er geen sprake is van een duurzame waardevermindering. De kosten van ondergrond die samenhangen met investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut worden wel in die berekening betrokken omdat activering in principe niet moet plaatsvin-

den.

2.4. Desinvesteren

De restwaarde van een actief is gelijk aan de verkoopprijs of de inruilwaarde op het moment dat de afschrijvingstermijn van dit actief is verstreken. De verkoopopbrengst zal in eerste instantie worden aangewend als dekking voor het volledig afschrijven van de restant boekwaarde van het actief. De verkoopopbrengst van een actief minus de boekwaarde van dit actief wordt de boekwinst of het boekverlies genoemd. Op het moment van afstoten moet de winst of het verlies in de exploitatie worden verantwoord als incidenteel voordeel of nadeel.

De boekwinst of het boekverlies mag in geen geval worden verrekend met de aanschaf- of verkrijgingsprijs van het nieuwe actief. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld moet worden afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstellingonderhoud van kapitaalgoederen.

3. Waarderingsgrondslagen

3.1. Indeling waarderingsgrondslagen

De waarderingsgrondslagen zijn de basis voor het bepalen van de waarde van uitgaven op de balans. Met de waarderingsgrondslagen worden de financiële consequenties voor de exploitatie (rente en afschrijving) berekend. Conform de BBV worden activa gewaardeerd op basis van:

- De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten;
- De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs mogen verder worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend (in dat geval dient de toelichting te vermelden dat deze rente is geactiveerd).

3.2. Waarderingsgrondslagen

Om de juiste financiële consequenties voor de exploitatie te bepalen worden onderstaande waarderingsgrondslagen toegepast.

BTW

Verrekenbare of compensabele BTW is niet toe te rekenen aan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Directe en indirecte kosten

Op basis van de BBV is het toegestaan om naast de aanschafkosten van grond- en hulpstoffen ook overige directe kosten (zoals loonkosten) en indirecte kosten (zoals overhead en rentelasten) in de vervaardigingsprijs op te nemen. Het toerekenen van deze kosten aan investeringen benadert de economische werkelijkheid beter en doet meer recht aan het principe de burger betaalt voor de voorzieningen waar hij gebruik van (kan) maken.

Toerekening rentelasten aan activa

De hoofdregel is dat er geen rente tijdens vervaardiging van een actief wordt geactiveerd (dus niet opnemen in de kostprijs). De rentelasten worden toegerekend naar de producten op basis van de boekwaarde per 1 januari, ongeacht of het actief wel of niet gereed is.

De uitzondering op de hoofdregel heeft betrekking op de uitgaven in de bouwgrondexploitatie. Deze investeringen hebben een langlopend karakter, niet zelden meer dan 2 jaren. Om de kosten van het kapitaalbeslag in de kostprijs op te nemen wordt over het tijdvak van vervaardiging aan het complex rente toegerekend. De rentelast over de boekwaarde per 1 januari van het jaar wordt toegevoegd aan de activa op de balans.

Restwaarden

De restwaarde is de waarde van een actief aan het eind van de gebruikstermijn. Een restwaarde leidt tot een lagere (totaal-) afschrijving. Indien de restwaarde niet of moeilijk is in te schatten wordt op grond van het voorzichtigheidsprincipe uitgegaan van een restwaarde van nihil.

Restantkrediet

Restantkredieten voor investeringen die in een volgend jaar (na de geplande realisatiedatum) nog moeten worden ingezet, blijven gehandhaafd en vervallen niet bij de jaarrekening. Er is ook geen maximum voor het aantal keren dat restantkredieten mogen worden overgeheveld. Er geldt wel een kader dat het college de raad hierover wel bij de Jaarbescheiden informeert door een toelichting te geven van alle restant-

kredieten die voor de 2^e maal of meer worden overgeheveld en/of waarbij de uitvoering van werkzaamheden nog niet is gestart.

Bijdragen van derden

De bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief mogen volgens het BBV in mindering worden gebracht op de waardering van dat actief. Alle bijdragen van derden, zowel op activa met economisch- als maatschappelijk nut, worden in mindering op het actief gebracht.

Onttrekkingen reserves

Op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut mogen reserves conform artikel 62 lid 3 van de BBV in mindering worden gebracht.

Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op investeringen met een economisch nut. Men spreekt in dit verband van de bruto-verantwoording. Op deze manier staan de kapitaallasten van het totale investeringsbedrag als lasten in de exploitatie.

Boekwinsten en -verliezen

De restwaarde van een actief is gelijk aan de verkoopprijs of de inruilwaarde op het moment dat de afschrijvingstermijn van dit actief is verstreken. De verkoopopbrengst zal in eerste instantie worden aangewend als dekking voor het volledig afschrijven van de restant boekwaarde van het actief. De verkoopopbrengst van een actief minus de boekwaarde van dit actief wordt de boekwinst of het boekverlies genoemd. Op het moment van afstoten moet de winst of het verlies in de exploitatie worden verantwoord. De boekwinst of het boekverlies mag in geen geval worden verrekend met de aanschaf- of verkrijgingsprijs van het nieuwe actief. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld moet worden afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling.

Kosten voor afsluiten geldleningen

De kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Duurzame waardeverminderingen

De verwachte duurzame waardeverminderingen van vaste activa moeten onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking worden genomen in het jaar van ontstaan van deze waardevermindering. Duurzame waardevermindering kan zich o.a. voordoen bij wijziging in de gebruiksduur van activa, buitengebruikstelling en aantasting van het vermogen van deelnemingen.

Gronden in erfpacht

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden tegen registratiewaarde gewaardeerd, omdat het economische eigendom niet meer bij de erfverpachter berust.

Leasen

De objecten waar de gemeente Valkenswaard op basis van een financieel lease contract het economische risico loopt wordt voor de som van de resterende lease termijnen op de balans opgenomen.

Vorraden

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt wordt gekozen voor het treffen van een verliesvoorziening. Deze wordt verantwoord als een waardecorrectie naar analogie van de voorziening voor dubieuze debiteuren. De overige voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs. Indien de marktwaarde duurzaam lager is dan wordt tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Deelnemingen

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien de marktwaarde duurzaam lager is dan wordt tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Vorderingen

Vorderingen worden tegen nominale waarde onder aftrek van de voorziening voor oninbaarheid gewaardeerd.

Liquide middelen

Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

4. Afschrijvingsbeleid

4.1. Afschrijven

In de vorige hoofdstukken is aangegeven wanneer uitgaven worden geactiveerd en tegen welke waarde dit moet gebeuren. In dit hoofdstuk komen de afschrijvingslasten die voortvloeien uit de geactiveerde investeringen aan bod.

4.2. Afschrijvingslasten

De hoogte van de jaarlijkse afschrijvingslasten wordt bepaald door:

- De afschrijvingsbasis;
- De afschrijvingsmethode;
- De afschrijvingstermijn;
- De ingangsdatum van het afschrijven.

4.2.1. Afschrijvingsbasis

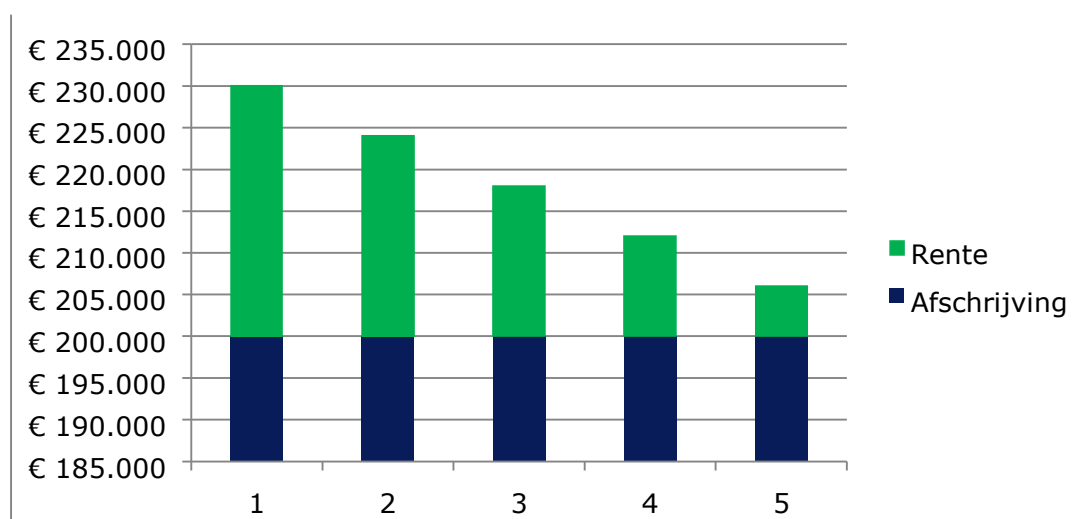
Onder de afschrijvingsbasis wordt verstaan het bedrag waarop wordt afgeschreven. De afschrijvingsbasis wordt bepaald door de verkrijgings- of vervaardigingsprijs minus de restwaarde, eventuele bijdrage van derden en reserves. De bijbehorende waardeeringsgrondslagen zijn in hoofdstuk 3 uitgewerkt.

4.2.2. De afschrijvingsmethode

Gemeenten zijn vrij om de wijze van afschrijving te bepalen. De afschrijvingsmethode is medebepalend voor de afschrijvingscomponent van de kapitaallasten. We onderscheiden de volgende meest gebruikte methoden:

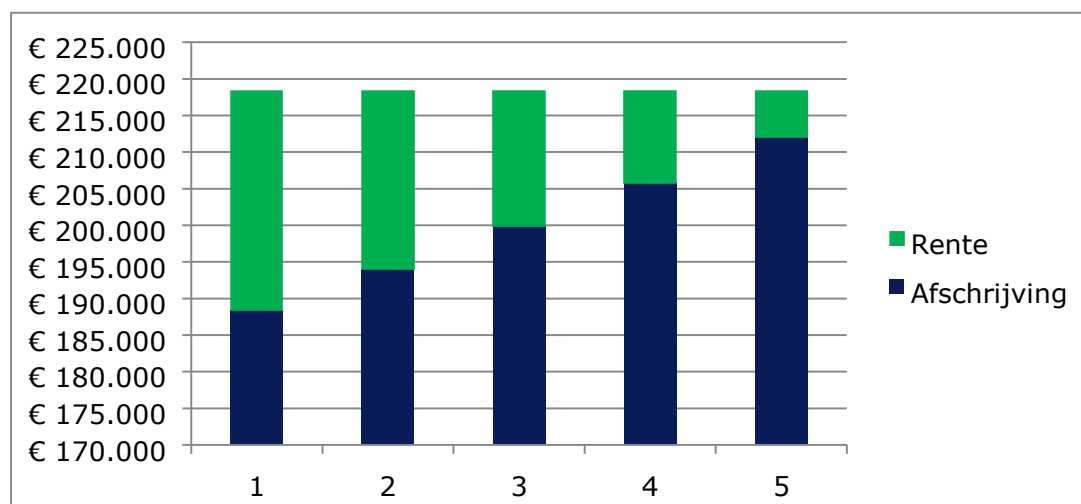
De lineaire afschrijvingsmethode

De afschrijvingslasten blijven gedurende de afschrijvingstermijn jaarlijks gelijk. De rentelasten nemen jaarlijks af. Het bedrag aan kapitaallasten laat een dalend verloop zien.

De annuïtaire afschrijvingsmethode

Het totale bedrag aan afschrijving en rente blijft gedurende de hele gebruiksduur jaarlijks gelijk. Naar gelang het afschrijvingsbestanddeel van de annuïteit stijgt, daalt het rentebestanddeel.

Voor afschrijvingen wordt de lineaire afschrijvingsmethode gehanteerd. In bijzondere gevallen kan in het afzonderlijk raadsvoorstel hiervan worden afgeweken. De keuze is conform het financieel beleidskader van de provincie.

4.2.3 Afschrijvingstermijn

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. De afschrijvingstermijn dient zo goed mogelijk aan te sluiten op de feitelijke gebruiksduur. Bij de waardering moet rekening worden gehouden met de technische en economische gebruiksduur. De technische gebruiksduur is de periode dat een actief technisch in staat is om te worden gebruikt. De economische gebruiksduur is de periode waarbij naar schatting de totale kosten van gebruik van het actief het laagste zijn (kapitaallasten en onderhoudskosten). In de loop der tijd worden de onderhoudskosten dermate hoog dat vervanging van het actief goedkoper is dan doorgaan met het bestaande actief. Het actief kan dan technisch gezien nog bruikbaar zijn. Ook kunnen (technologische) ontwikkelingen er voor zorgen dat 'alternatieve activa' lagere lasten met zich meebrengen, waardoor vervanging wenselijk is.

In het kader van het voorzichtigheidsprincipe, de opvattingen in het maatschappelijk verkeer en het BBV wordt de economische gebruiksduur gehanteerd.

Voor het bepalen van de afschrijvingstermijn wordt de afschrijvingstabel gehanteerd die is opgenomen in bijlage II⁴. De tabel is niet limitatief en kan desgewenst aangevuld worden met nieuwe soorten activa en de bijbehorende afschrijvingstermijnen.

⁴ Voor geactiveerde investeringen in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut betreft het maximale termijnen; voor geactiveerde investeringen met een economisch nut adviestermijnen. Bij deze investeringen moet namelijk uitgegaan worden van economische levensduur. Dit betekent dat als de economische levensduur hoger of lager is dan in de bijlage opgenomen termijn afgeweken moet worden van de adviestermijn.

De afschrijvingstermijnen kunnen in principe alleen via de Nota Kaders Begroting worden gewijzigd.

Er kunnen zich omstandigheden voordoen die dwingen tot afwijkingen van de te voeren afschrijvingsbeleid. Dit kan bij:

- projectfinanciering met een specifieke objectgebonden financieringsconstructie, veelal in combinatie met een specifieke rente; dit is alleen toegestaan na een expliciet raadsbesluit;
- het synchroon laten verlopen van kapitaallasten met dekkingsmiddelen, rijksvoorschriften en/of ter voorkoming van schoksgewijze tariefsverhogingen, bijvoorbeeld huur en andere tarieven;
- extra-afschrijvingen door bijzondere waardeverminderingen, waardoor de lopende afschrijvingen aangepast worden aan de eerder gestelde regels voor de berekeningen.

Indien het voornemen bestaat om af te wijken van de uitgangspunten en richtlijnen (termijnen en methode van afschrijving) wordt dit voorgelegd aan het college en vervolgens aan de raad. Uiteraard blijft dan de mogelijkheid aanwezig dat de raad de besluitvorming van het college alsnog terugdraait om haar moverende redenen.

4.3. Overige aandachtspunten afschrijven

Hieronder worden enkele aandachtspunten weergegeven die betrekking hebben op het afschrijven van activa.

4.3.1. Gronden

Onder de duurzame productiemiddelen wordt in de bedrijfseconomie aan grond een bijzondere plaats toegekend. Gronden en terreinen hebben namelijk een onbeperkte gebruiksduur. Grond is niet aan slijtage onderhevig en ondergaat dus geen waardevermindering. Om deze reden wordt er op gronden en terreinen niet afgeschreven. Zie ook paragraaf 2.3.5.

4.3.2. Moment van afschrijven

Afschrijven hangt samen met de ingebruikname van het actief. Zolang een actief nog in de fase is van onderhanden investeringsproject wordt er niet op afgeschreven.

De Commissie BBV doet de aanbeveling om in de financiële verordening (of een nadere uitwerking daarvan) op grond van artikel 212 van de Gemeentewet op te nemen wanneer met afschrijven van een nieuw kapitaalgoed wordt begonnen. Mogelijke keuzes daarbij zijn:

1. óf in het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt en vanaf het moment dat het door de gemeente in gebruik kan worden genomen;
2. óf medio het begrotingsjaar waarin het gereed komt/verworven wordt;
3. óf in het begrotingsjaar dat volgt op het jaar waarin het gereed komt/verworven wordt.

Gemeente Valkenswaard start met afschrijven overeenkomstig de eerste keuze.

4.3.3. Extra afschrijven

Afschrijven dient in principe altijd resultaatonafhankelijk te gebeuren. De enige uitzondering waarbij resultaatafhankelijk extra afschrijven wel is toegestaan is voor activa in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut, indien de raad daartoe besluit.

De verwachte duurzame waardeverminderingen van vaste activa moeten onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking worden genomen in het jaar van ontstaan. Duurzame waardevermindering kan zich o.a. voordoen bij wijziging in de gebruiksduur van activa, buitengebruikstelling en aantasting van het vermogen van deelnemingen.

4.3.4. Componentenbenadering

Bij investeringen met een economisch nut is het mogelijk om de componentenbenadering toe te passen. De benadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief afzonderlijk worden afgeschreven op basis van het individuele waardeverloop van die delen. De opdeling wordt gemaakt omdat de economische gebruiksduur per samenstellend deel kan verschillen.

Gekozen wordt voor de componentenbenadering als de componenten eenduidig vast te stellen zijn.

5. Gemeentelijk kader

Het gemeentelijk kader voor investeringen beslaat zowel de regels uit de financiële verordening alsmede deze nota.

5.1. Investeren

Om de kosten van investeringen transparant en beheersbaar te maken wordt in dit hoofdstuk een werkwijze gepresenteerd. Investeringsaanvragen worden opgenomen in een (meerjarig) Investeringsprogramma dat met de Nota Kaders Begroting aan de raad wordt voorgelegd. Vervolgens maakt de raad bij het vaststellen van de Programmabegroting de integrale afweging.

5.1.1. Aanvragen van investeringen

In het raadsvoorstel zelf en andere correspondentie wordt als omvang voor het investeringskrediet het bruto bedrag inclusief niet verrekenbare BTW genoemd.

Een investeringsaanvraag moet voldoende onderbouwd en gespecificeerd zijn waarin het volgende wordt aangegeven:

- Unieke naam van het investeringsproject
- Doel van de investering
- Focus en afbakening (gebiedsafbakening)
- Programma (Aan welk beleidsdoel draagt de investering bij?)
- Categorie (Investing met economisch of maatschappelijk nut?)
- Classificering (Uitbreiding, vervanging of levensduurverlengend?)
- Risico's (Welke risico's zijn geïdentificeerd en hoe worden deze gemitigeerd?)
- Uitgavencomponenten (Voorbereiding, basis, BTW, interne uren en onvoorzien)
- Inkomstencomponent (Bijdragen derden, subsidies, reserves)
- Begin- en einddatum (Valt datum van oplevering gelijk aan datum ingebruikname?)
- Afschrijving (Hoe hoog bedragen de jaarlijkse kapitaallasten?)
- Liquiditeitsplanning (Wanneer vinden grote uitgaven en ontvangsten plaats?)
- Verzekeringen (Welke verzekeringen worden getroffen al tijdens de bouw?)
- Onderhoudsplan (Aan wie wordt de investering na oplevering overgedragen voor beheer en onderhoud?)

Bovengenoemde informatie⁵ is nodig om de investeringsaanvraag op doeltreffendheid en doelmatigheid te kunnen beoordelen. Een investeringskrediet mag uitsluitend worden ingezet voor het doel waarvoor het krediet door de raad is verleend.

Vorbereidingskrediet

Een goede voorbereiding is de kritische succesfactor voor elk project. Daarom wordt bij grote investeringen eerst een separaat voorbereidingskrediet gevraagd zodat er voldoende mogelijkheid is om de benodigde onderzoeken voor beantwoording van de vragen te (laten) verrichten. Elk besteed uur in de voorbereidingsfase behoort bij het krediet.

Subsidie(s)

Bij de investeringsaanvraag wordt direct onderzocht in hoeverre er aanspraak gemaakt kan worden op subsidies. Subsidies die specifiek voor een bepaalde investering worden verstrekt mogen immers direct ten laste van de investering worden gebracht. Een afschrift van de beschikking wordt dan ook direct bij ontvangst doorgestuurd naar team AMO/Financiën.

⁵ Een standaard format wordt (nog) ontwikkeld.

Liquiditeitsplanning

De liquiditeitsplanning maakt onderdeel uit van een investeringskredietaanvraag. De liquiditeitsplanning geeft aan in welke maand team AMO/Financiën grote uitgaven en ontvangsten kan verwachten. Wijzigingen in bedragen (omvang) of moment worden direct doorgegeven aan team AMO/Financiën (treasury).

Onderhoud

Om de kosten voor het toekomstig beheer en onderhoud, al voordat de investering plaatsvindt, in beeld te brengen moet er in de ontwerpfasen worden nagedacht over:

- a) de wijze waarop het ontwerp wordt beheerd;
- b) aan wie het ontwerp bij oplevering wordt overgedragen en
- c) welke kosten met het beheer en onderhoud gemoeid zijn.

5.1.2. Besluiten over investeringen

Uitgangspunt is dat ingediende investeringsaanvragen zo veel mogelijk integraal tegen de beschikbare financiële middelen worden afgewogen. Zowel vervangingsinvesteringen als nieuwe investeringen worden in het investeringsprogramma opgenomen. Uitzondering zijn investeringen van grondexploitaties (gesloten systeem). Het investeringsprogramma geeft ook inzicht in de lasten van investeringen over de komende vier jaar.

Na vaststelling van de begroting mogen de investeringen worden uitgevoerd, tenzij de raad een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen (art. 5, lid 1 Financiële Beheersverordening).

5.1.3. Uitvoeren van investeringen

Eenmaal beschikbaar gestelde kredieten worden zo snel mogelijk aangewend en afgesloten. Bij het opmaken van de tussentijdse rapportages en de jaarrekening wordt de stand van zaken van lopende investeringen gerapporteerd. In het laatste geval worden ook de restantbedragen van de lopende investeringsprojecten vastgesteld en overgeheveld naar het nieuwe jaar. Als daarbij blijkt dat op een bepaald krediet dat jaar geen besteding is gedaan of verplichting is aangegaan, dan wordt deze in beginsel afgesloten. Het is aan de betreffende organisatie-eenheid de noodzaak van deze onderuitputting aan te tonen. Als de investering in de toekomst wel weer plaats zou vinden, moet deze opnieuw in het investeringsprogramma worden aangemeld.

Bij (dreigende) overschrijdingen van vastgestelde investeringskredieten wordt de raad, conform de financiële verordening, in de eerstvolgende raadsvergadering geïnformeerd en de overschrijdingen te laten autoriseren. Een separaat raadsvoorstel voor wijziging van de investeringskredieten wordt bij de tussentijdse (bestuurs-)rapportage gevoegd.

De rol van het college is sturing op de investeringen met als doel dat niet wordt afgeweken van de met de raad gemaakte afspraken. Bij het overschrijden van de einddatum wordt het college dan ook geïnformeerd.

Het schuiven tussen afzonderlijke investeringskredieten is niet toegestaan. Met de raad is immers een afspraak gemaakt over inzet van bepaalde middelen voor een vastgesteld doel binnen een afgesproken termijn. Ook gerealiseerde aanbestedingsvoordelen worden niet voor andere investeringsprojecten ingezet.

5.1.4. Afronden en evalueren van investeringen

Organisatie-eenheden bespoedigen de financiële afwikkeling van de oplevering zodat de werkelijke uitgaven bij activering als uitgangspunt dienen.

Bij het afsluiten van een project wordt een door de budgethouder/-beheerder of pro-

jectleider een eindrapport/-verslag opgeleverd. Dit verslag bestaat zowel uit een kwantitatieve als kwalitatieve verantwoording. Het uitkomsten worden meegenomen bij de tussentijdse rapportage(s) en bij de jaarrekening.

6. Beleidslijnen gemeente Valkenswaard (samenvatting)

6.1. Beleidslijnen

Alle voorgestelde beleidslijnen voor de gemeente Valkenswaard met betrekking tot investeren, activeren, waarderen en afschrijven van investeringen worden in de volgende paragrafen weergegeven.

6.2. Beleidslijnen inzake investeren

1. Uitgaven onder de € 50.000,-- worden niet als investering aangemerkt en worden direct ten laste van de exploitatie gebracht;
2. Een investeringsaanvraag wordt onderbouwd en gespecificeerd;
3. Zowel vervangingsinvesteringen als uitbreidingsinvesteringen worden in het investeringsprogramma opgenomen;
4. Investeringsaanvragen worden in de Nota Kaders en programmabegroting Begroting aan de raad voorgelegd;
5. Na vaststelling van de begroting mogen de investeringen worden uitgevoerd, tenzij de raad een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen;
6. In een raadsvoorstel en correspondentie wordt het bruto bedrag van de investering inclusief niet verrekenbare BTW als beslispunt opgenomen;
7. Bij investeringen wordt een liquiditeitsprognose opgesteld;
8. Een investeringskrediet wordt uitsluitend ingezet voor het doel waarvoor het krediet door de raad is verleend;
9. Bij de tussentijdse rapportages en de jaarrekening wordt de raad geïnformeerd over de voortgang van de investeringskredieten;
10. Een verleend investeringskrediet wordt jaarlijks gemotiveerd indien overheveling naar het volgende jaar noodzakelijk is;
11. Over de overschrijdingen van vastgestelde investeringskredieten wordt de raad geïnformeerd en de overschrijding te laten autoriseren via hetzij een separaat raadsvoorstel danwel bij de tussentijdse rapportage;
12. Overschrijdingen in tijd worden gemeld aan het college;
13. Het schuiven tussen afzonderlijke investeringskredieten is niet toegestaan;

6.2. Beleidslijnen inzake activeren

14. De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio worden niet geactiveerd;
15. Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden geactiveerd met een afschrijvingstermijn van maximaal vijf jaar;
16. Alle investeringen met economisch nut (> € 50.000,--) worden geactiveerd;
17. De aanleg van riolering in nieuwbouw wordt niet geactiveerd maar ten laste van de grondexploitatie gebracht;
18. Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut (> € 50.000,--) worden geactiveerd;
19. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd;
20. Voor verzamelde bestellingen zal het totaalbedrag op jaarbasis bepalend zijn voor het al dan niet activeren. Hierbij wordt gekozen om een groep van activa (bedrijfsmiddelen) af te bakenen per locatie/gebouw en budgetbeheerder.
21. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen worden opgenomen op de balans;
22. Leningen aan woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen worden opgenomen op de balans;
23. Overige langlopende leningen worden opgenomen op de balans;

24. Uitzetting in 's Rijks schatkist, uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpa-
pier en overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of lan-
ger worden opgenomen op de balans;
25. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd als er voldaan
wordt aan de voorwaarden (artikel 61 BBV).
26. Tekorten, bestemmingsplannen, hertaxatie WOZ, programma stedelijke ver-
nieuwingen, bodemsanering, kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waar-
de worden niet geactiveerd;
27. Onderhoudskosten worden niet geactiveerd. Pas als kosten van onderhoud met
betrekking tot renovaties levensduurverlengend of waardeverhogend zijn, kun-
nen deze uitgaven worden geactiveerd.
28. Rentekosten worden niet geactiveerd (m.u.v grondexploitaties);
29. Overeenkomsten met operationele lease worden niet geactiveerd;
30. Overeenkomsten met financiële lease worden geactiveerd.

6.3. Beleidslijnen inzake waarden

31. De activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of de vervaardi-
gingsprijs;
32. Verrekenbare en compensabele BTW worden niet aan de verkrijgings- of ver-
vaardigingsprijs toegerekend;
33. Herwaardering van investeringen met economisch nut vindt uitsluitend plaats als
het actief duurzaam in waarde vermindert of uit bedrijf wordt genomen;
34. Bij het waarden van activa worden de directe lasten (kosten van leveringen
van producten en/of diensten door derden) en kunnen indirecte lasten (zoals ei-
gen personeelslasten en overhead) van een investering worden betrokken;
35. De rentelasten worden toegerekend op basis van de boekwaarde per 1 januari
van de vaste activa;
36. Indien de restwaarde niet of moeilijk is in te schatten wordt uitgegaan van een
restwaarde van nihil;
37. Restantkredieten voor investeringen die in een volgend jaar (na de geplande
realisatiedatum) nog moeten worden ingezet, blijven gehandhaafd en vervallen
niet bij de jaarrekening;
38. Restantkredieten hebben geen maximum voor het aantal keren dat ze mogen
worden overgeheveld. Wel wordt de raad hierover geïnformeerd bij de Jaarbe-
scheiden;
39. De bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief worden in
mindering gebracht op de waardering van dat actief. Dit geldt voor zowel de ac-
tiva met economisch nut als maatschappelijk nut;
40. Reserves worden niet in mindering gebracht op investeringen met economisch
nut (bruto-verantwoording).
41. Een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment
van buitengebruikstelling;
42. Op het moment van afstoten van een actief moet de boekwinst of het boekver-
lies in de exploitatie worden verantwoord. De boekwinst of het boekverlies mag
in geen geval worden verrekend met de aanschaf- of verkrijgingsprijs van het
nieuwe actief;
43. In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen de eerste uitgifte-
prijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden tegen registratiewaarde ge-
waardeerd;
44. Kapitaalverstrekkingen en leningen worden gewaardeerd tegen de nominale
waarde onder aftrek van eventuele aflossingen;
45. Deelnemingen worden gewaardeerd tegen lagere marktwaarde als deze duur-
zaam lager is dan de verkrijgingsprijs;
46. De onderhanden werken grondexploitatie worden gewaardeerd tegen de verkrij-
gings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen.
De overige voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs. Indien de

- marktwaarde duurzaam lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt gekozen voor het treffen van een verliesvoorziening. Deze wordt verantwoord als een waardecorrectie naar analogie van de voorziening voor dubieuze debiteuren;
47. Vorderingen worden tegen nominale waarde, onder aftrek van de voorziening voor oninbaarheid, gewaardeerd;
 48. Liquide middelen worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

6.4. Beleidslijnen inzake afschrijven

49. Afschrijvingen vinden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar plaats;
50. Op investeringen wordt op consistente wijze afgeschreven, versneld afschrijven is niet toegestaan;
51. Op investeringen met maatschappelijk nut kan resultaatafhankelijk worden afgeschreven (= extra afschrijven), indien de raad daartoe besluit;
52. Investerings met een economisch nut worden afgeschreven met uitzondering van gronden en terreinen;
53. Investerings met maatschappelijk nut worden geactiveerd, derhalve afgeschreven. Tenzij de raad heeft besloten niet te activeren;
54. Het afschrijven op een kapitaalgoed start in het eerste jaar van ingebruikname (oplevering), in de begroting wordt er gerekend met een half jaar aan afschrijvingslasten;
55. Investerings worden afgeschreven conform de lineaire afschrijvingsmethodiek. In bijzondere gevallen kan in het raadsvoorstel hiervan worden afgeweken;
56. De afschrijvingsbasis wordt bepaald door de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs minus de restwaarde, eventuele bijdrage van derden en reserves⁶;
57. Bij duurzame waardevermindering of buitengebruikstelling wordt extra afgeschreven;
58. Afschrijving wordt stopgezet bij een voornemen tot verkoop van een investering met economisch nut;
59. Bij de berekening van kapitaallasten wordt geen rekening gehouden met restwaarden;
60. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven;
61. Bij investeringen met een economisch nut is het mogelijk om de componentenbenadering toe te passen. Gekozen wordt voor de componentenbenadering als de componenten eenduidig vast te stellen zijn.
62. De afschrijvingstermijn is gelijk aan de economische gebruiksduur. Voor het bepalen van de afschrijvingstermijn wordt de afschrijvingstabel gehanteerd die is opgenomen in bijlage II;
63. De afschrijvingstermijnen kunnen in principe alleen via de Nota Kaders worden gewijzigd;
64. Indien het voornemen bestaat om af te wijken van de beleidsrichtlijnen (termijnen en methode van afschrijving) wordt dit voorgelegd aan het college, vervolgens aan de raad.

⁶ Hierbij een relatie met punt 41 'reserves worden niet in minder gebracht op investeringen met economisch nut'.

Bijlage I Wetgeving

Bijlage II Tabel afschrijvingstermijnen

Categorieën		Soort investering	Jaren	
1.	Immateriële activa: Maximale termijn: wettelijk vastgesteld			
1.1	Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief		5	
2.	Materiële activa Maximale termijn: niet wettelijk vastgesteld			
2.1	Grond- en sloopwerken	Maatschappelijk nut	25	
2.2	Rioleringen	Strengen/bergbezinkbassins	Economisch nut	50
		Gemalen bouwkundig	Economisch nut	50
		Gemalen elektromechanisch	Economisch nut	15
2.3	Wegen, straten en pleinen	Elementenverharding	Maatschappelijk nut	40
		Sierbestrating (o.a. markt)	Maatschappelijk nut	25
		Asfaltverharding	Maatschappelijk nut	25
		ZOAB en geluidsreducerende deklagen	Maatschappelijk nut	7
2.4	Openbare verlichting	Mastmateriaal	Maatschappelijk nut	40
		Armaturen	Maatschappelijk nut	20
		Traditionele lampen	Maatschappelijk nut	4
		LED	Maatschappelijk nut	10
2.5	Installaties m.b.t verkeersbeheersing en verkeersregeltechniek	Verkeersregelautomaat	Maatschappelijk nut	15
		Masten, lantaarn, kabels	Maatschappelijk nut	30
		Detectielussen	Maatschappelijk nut	10
		Software	Maatschappelijk nut	7
2.6	Openbaar groen	Maatschappelijk nut	25	
2.7	Openbare speellocaties	Aanleg locatie	Maatschappelijk nut	15
		Speeltoestellen hout	Maatschappelijk nut	15
		Speeltoestellen metaal & kunststof	Maatschappelijk nut	25
2.8	Parkeren	Parkeergarages	Economisch nut	40
		Parkeerterrein, waarvan met asfaltverharding	Economisch nut	25
		Parkeerhavens, waarvan met asfaltverharding	Economisch nut	25
		Meters en automaten	Economisch nut	10
2.9	Monumenten/civiele kunstwerken	Bruggen & stuwen (beton/staal)	Maatschappelijk nut	60
		Bruggen & stuwen (metselwerk)	Maatschappelijk nut	40
		Bruggen hout	Maatschappelijk nut	30
		Duikers (beton of kunststof)	Maatschappelijk nut	25
		Duikers beton (afwatering/doorvoering)	Maatschappelijk nut	60
		Monumenten	Economisch nut	30
2.10	Begraafplaatsen	Economisch nut	30	
2.11	Woonwagenlocaties	Economisch nut	25	
2.12	Terreinwerken	Permanent	Maatschappelijk nut	30
		Tijdelijk	Maatschappelijk nut	10
3.	Bedrijfsmiddelen, algemeen			
3.1	Gronden		0	

3.2	Gebouwen	Nieuwbouw	Economisch nut	40
		Renovatie, restauratie en aankoop bestaand	Economisch nut	25
		Semi-permanent	Economisch nut	15
		Verbouwingen	Economisch nut	20
3.3	Technische installaties	Algemeen	Economisch nut	15
		Telefooninstallaties	Economisch nut	10
3.4	Veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen		Economisch nut	10
3.5	Machines		Economisch nut	10
3.6	Vaste inrichting/stoffering		Economisch nut	10
3.7	Meubilair/inventaris	Algemeen	Economisch nut	10
		Inrichting gymnastiekhallen en sporthallen	Economisch nut	15
		1e inrichting schoolgebouwen Meubilair/inventaris wordt per locatie en budgetbeheerder als groep van bedrijfsmiddelen (activa) beschouwd.	Economisch nut	20
3.8	Huisdrukkerij	Snij-/bindmachines	Economisch nut	15
		Druk-offsetpersen	Economisch nut	10
		Lichtdruk-/kopieermachines	Economisch nut	10
3.9	ICT Hard- en software worden per locatie en budgetbeheerder als groep van bedrijfsmiddelen (activa) beschouwd	Hardware	Economisch nut	5
		Software	Economisch nut	3
3.10	Vervoermiddelen	Zware transportmiddelen	Economisch nut	10
		Auto's	Economisch nut	8
		Aanhangwagens	Economisch nut	8
		Tractoren	Economisch nut	10
3.11	Gereedschappen	Algemeen	Economisch nut	10
		Verbindingsmiddelen	Economisch nut	10
		Maaimachines e.d	Economisch nut	10
4.	Bedrijfsmiddelen specifiek: maximale termijn niet wettelijk bepaald			
4.1	Stemmachines		Economisch nut	15
4.2	Huisvuilophaal- en afvoer	Kliko's	Economisch nut	15
		Ondergrondse containers	Economisch nut	15
		Containers	Economisch nut	15
4.3	Sportterreinen	Aanleg, voor kunststofbanen/-terreinen	Economisch nut	25
		Onderlaag (componentenbenadering)	Economisch nut	45
		Top-laag(componentenbenadering)	Economisch nut	15
4.4	Luchtfoto's (vervalt)		Economisch nut	-
4.5	Centrum voor Muziek en Dans	muziekinstrumenten	Economisch nut	10
4.6	Woonwagens		Economisch nut	15

